

לפרשת במדבר: חומש הפקודים

הצורך האנושי לכייל ולמנות אנשים ורכוש הוא צורך מאד קמאי. צורך שיש לו שורשים עמוקים בנפש האדם. שאלות ההיכרות הראשוניות הן תמיד: בן כמה אתה, כמה ילדים או נכדים יש לך, כמה אחים ואחיות, כמה שנות לימוד צברת, כמה קיבלת במבחן והשאלות המסקרנות יותר והנחשבות לחסרות נימוס כמו: כמה אתה מרוויח, כמה מכוניות יש לך, וכן הלאה.

למרות שטחיותן, מספקות "שאלות הכמות" מידע רב על האדם הנשאל. על סמך נתונים יבשים אלה ניתן לתאר דמות שלימה של האדם, של האווירה בה הוא חי וגדל ושל מעמדו החברתי והכלכלי. שורש השאלה אינו רק הרצון להכיר ו"לתייק" מידע במגירות מוכנות וידועות, היא מבוססת על הטבע התחרוטי של האדם. ספירה ומניין כאלה נועדו לצורכי הערכה והשוואה. הכמותיות הזו מעודדת את השוני ומחדדת אותו.

לא רק ערך מבחן ומבדל יש בספירה מן הסוג הזה. עצם הספירה והמנייה של חפצים או אנשים מחייבת יצירת הכללה מסוימת המשווה בין המושאים הנספרים. כך למשל, לשאלה כמה נכדים יש לך אפשר להשיב במספר הכולל הן את הנכדים והן את הנכדות, הן את ילדי הבן והן את ילדי הבת, את הפעוטות בני השנתיים כמו את הבוגרים, תלמידי התיכון או הסטודנטים. ככל שיוצרים יותר הבחנות כך ערכה של הספירה והמניה יורד. וכך יוצא שדווקא הכמות מחייבת ביסודה את מציאת המכנה המשותף הרחב בין הדברים.

שני אמצעים בסיסיים ישנם לסימון הכמות: קווים מתרבים (השיטה הבבלית), או ספרות משתנות (השיטה ההודית). סימול הכמות באמצעות קווים המתרבים בהתאם לכמות אינו מבטא את ההבדל האיכותי שיש בריבוי. לעומת זאת שיטת הספרות שבה סימנים גרפיים השונים זה מזה בצורתם לחלוטין כדוגמת הספרות שאנו משתמשים בהם, נותנת ייצוג לא רק לכמות אלא גם לאיכות ולשוני. הספרות ההירוגליפיות שהיו מקובלות במצרים נתנו ביטוי אפילו גדול יותר לחשיבות הכמות בהתאימן תמונות וציורים של ממש המבטאים את שמחת הריבוי המתגדל.

התפקודות של עם ישראל בפרשתנו יכולה להתפרש בשני האופנים. הריבוי והכמות של העם היא מקור גאווה לקב"ה. וכמו שרש"י מביא בשם המדרש: "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים. כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן". כביכול הקב"ה סופר ומונה ומוודא כמה מאמינים יש לו וכמה מוקירי שמו יש בעולם. ככל שאלו רבים יותר כך שמחתו של הקב"ה גדלה. הצד השני של הספירה והמנייה של העם, זכרים בלבד, מגיל מסוים, מכל השבטים כולם ללא הבחנה (למעט שבט לוי), מפחיתה מעוצמתו של כל יחיד ומקטינה את ערכו. נקודת מבט זו על הספירה הופכת כל אחד ואחד ליחידה מתוך הריבוי ומטשטשת את תרומתו הייחודית. המנייה הזו אולי מעניקה לו גאוות יחידה ובסיס השתייכות אך מטשטשת מעט את אישיותו.

נקודת המבט הראשונה היא של הסופר, הקב"ה, והשנייה של הנספר, עם ישראל.

בדרך כלל ספירת בני אדם בתורה נחשבת למעשה לא ראוי. לאור הבעייתיות שבהצגת אדם כיחידה בתוך קהל רב ניתן להבין מדוע. עצם ההתייחסות לאדם כאל אוסף ורכוש היא קשה ואינה מעוררת כוחות חיוביים.

לכן, צריך לשים לב לנתון החשוב בפרשה, והוא, שלא דמות אנושית מוצבת בעמדת הסופר, אלא הקב"ה הוא המונה והסופר. נקודת מבטו של הקב"ה היא נקודת מבטו של האחד והיחיד הכולל את הכל. מהפרקספקטיבה של הקב"ה, בני האדם המרובים מייצגים בסופו של דבר את ריבוי המידות המתלכדות לאחד. בצירופם יחד אין טשטוש של מפעלו של כל אחד ואחד אלא השלמה של כל החלקים המפורדים, השונים והייחודיים. כולם יחד יוצרים הרמוניה המתמזגת לרעיון אחד. לתמונת המראה של השכינה.